

Revista Eduweb, 18(3), 264-275. <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2024.18.03.20>

8. Sidorova I. Choir ensemble issues in the process of forming professional competences of the future teacher-musician "*ScienceRise: Pedagogical Education*" № 4 (49) 2022. P.47-51. DOI: 10.15587/2519-4984.2022.261308
9. Skoryk, T., Dorohan, I., Demchyk, K., Sidorova, I., & Strebkova, D. (2024). International exchanges and cooperation in art education in Ukraine: challenges and opportunities. *Multidisciplinary Reviews*, 6: 2023 spe 001. Retrieved from: <https://malque.pub/ojs/index.php/mr/article/view/1768>.

ПРИЙОМИ ВІЛЬНОГО КЕРУВАННЯ РЕГІСТРАМИ У ПРОЦЕСІ ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ ЕСТРАДНИХ ВИКОНАВЦІВ

*Швець І. Б., Народна артистка України, професор
Наглій О. М., здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла
Коцюбинського*

У сучасній естрадній музиці важливим елементом професійної підготовки вокалістів є володіння техніками змішування голосових регістрів. Від уміння вільно керувати регістрами у процесі співу залежить не лише технічна майстерність співака, але й емоційна виразність виконання твору. Це питання набуває особливого значення в умовах підвищення вимог до вокальної майстерності на сцені.

У методичній вокальній літературі та на практиці вживаються наступні найменування вокальних регістрів: низький, середній, високий, грудний, головний, мішаний, мікст, медіум, фальцет, фістула [4, 52]. Найчастіше вживають – «грудний» і «головний» регістри. Ці терміни засновані на відчуттях співака на різних ділянках частотного діапазону.

Часто у процесі співу на певних нотах, в залежності від класифікації голосу, виникають важкість і незручність, відбувається зміна якісних характеристик голосу. Цей «злам» погіршує виконавські можливості, тому він потребує зміни механізму звукоутворення. На думку німецького педагога Зібера, старовинні італійські *maestri* «при величезній вокальній техніці співаків того часу, їх голоси були монолітні: переходи від одного регістру до іншого були згладжені, всі ноти звучали однаково». [3, 48]. Вже

тоді італійські вчені розрізняли два реєстри – грудний (*di petto*) і головний (*di testa*). Великий співак і педагог Умберто Мазетті першим систематизував наукові і практичні думки про значення резонаторів у процесі згладжування реєстрів. «Кожен співацький звук, байдуже високий або низький, повинен відбиватися у нашому головному резонаторі, з технічних слів співаків «у масці» (у глотці, в порожнині рота та порожнині носа). Без резонатора немає якісного звуку ані в співі, ні навіть, у звичайній мові» [2, 42]. Сучасні педагоги-вокалісти констатують, що вирівнювання реєстрів, подолання неоднорідності звучання голосу є актуальним питанням для більшості учнів та їх педагогів.

Педагог-вокаліст Швець І. Б. (2005) рекомендує на початковому етапі занять з естрадними виконавцями використовувати вправи індивідуального характеру, «дотримуватися режиму вільної, зручної для голосу теситури, при цьому формувати якісне звучання середини діапазону, відпрацьовувати м'яку атаку звуку на дихальній опорі. Саме при м'якій атаці утворюється легкий, м'який, ніжний звук [5, 158]. Педагог наголошує на округленому звукоутворенні, адже саме воно веде до резонаторного відчуття, вміння користуватися головним резонатором, що позитивно впливає на розширення співочого діапазону.

Сучасні педагоги Василевська-Скупа Л.П., Швець І.Б., Кравцова Н. Є. (2023) сходяться на думці, що на продуктивність і витривалість голосу впливає чимало факторів, зокрема, професійне володіння співацьким голосом, основними механізмами голосоутворення, володіння співацькою поставою, співацьким диханням, атакою звуку (м'яка, тверда, придихальна), точністю музичної інтонації, чіткістю дикції, рівним звучанням голосу протягом всього діапазону, тембральним забарвленням тощо [2, 52].

На початковому етапі занять з естрадного співу рекомендовано виконання вокалізів, адже у процесі виконання вокалізу відбувається згладжування реєстрів за рахунок використання високої співацької форманти протягом усього твору, незалежно від реальної висоти звуку.

Техніка змішування голосових реєстрів є ключовим аспектом розвитку професійного вокалу, особливо в естрадному співі. Найскладнішим аспектом є не окреме використання цих реєстрів, а їх гармонійне поєднання, що дозволяє вокалісту вільно переходити з одного реєстру на другий, зберігаючи однаковий тембр і контроль над голосом.

Опанування технікою змішування регістрів вимагає комплексного підходу до тренування голосу та техніки виконання. Основні етапи цього процесу містять:

Розуміння регістрів: Першим кроком у постановці голосу є розуміння різних регістрів – грудного, головного і змішаного. Виконавці повинні навчитися відрізняти ці регістри за звучанням і відчуттям, що дозволить їм краще контролювати свій голос.

Дихальні вправи: Вдосконалення дихальної техніки є критично важливим для ефективної постановки голосу. Виконавці повинні практикувати вправи на діафрагмальне дихання, що дозволяє забезпечити підтримку та стабільність під час виконання. Це допомагає розвинути контроль над диханням і підвищує витривалість голосу.

Вправи на змішування регістрів: Спеціальні вокальні вправи можуть допомогти співакам освоїти техніку змішування регістрів. Це може містити практику переходів між грудним і головним регістрами за допомогою легких мелодій або гам, що поступово нарощують висоту тону.

Контроль резонансу: Розуміння та контроль резонансу є важливими аспектами роботи зі змішаним регістром. Співаки повинні експериментувати з різними позиціями резонаторів, щоб знайти оптимальні звучання та зменшити напругу.

Використання мікрофону: Для естрадних виконавців важливо навчитися використовувати мікрофон під час виконання творів. Правильна техніка роботи з мікрофоном допомагає контролювати звук, роблячи виконання більш професійним і чутливим до нюансів.

Таким чином, постановка голосу з акцентом на змішування регістрів є важливою частиною розвитку вокальних навичок естрадних виконавців. Це дозволяє досягти максимального вокального потенціалу і створити виразні та емоційні сценічні виступи.

Список використаних джерел:

1. Бірюкова Л.А., Юрко О.О. Методичні рекомендації «Вокаліз як засіб розвитку вокальної техніки студентів». Суми: ФОП Цьома С.П. 2023. 100 с.
2. Василевська-Скупа Л.П., Кравцова Н. Є., Швець І.Б. Міждисциплінарна інтеграція як важливий чинник професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти. 2023. Вип. 29. С. 50-56.

3. Morrison L. *The Art of Mix Voice: Techniques for Blending Registers* / L. Morrison –Vocal Tips. Press. 2022. pp. 45-67.

4. Пляченко Т. М. *Методика викладання вокалу*. Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. 2005. 230 с.

5. Швець І. Б. Педагогічні основи виховання співочих навичок на заняттях з естрадного співу у студентів музично-педагогічного факультету. *Наукові записки* (Серія: Педагогіка і психологія). Вип. 15. Вінниця: ВДПУ, 2005. С. 158–159.

